Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi energiatehokkuuslakia (1429/2014). Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön energiatehokkuusdirektiivin julkisten hankintojen energiatehokkuutta koskevat velvoitteet ja täydennettäisiin voimassa olevaa lakia eräiden energiatehokkuusdirektiivin määritelmien osalta.

Ehdotuksen taustalla on Euroopan komission Suomelle antamassa perustellussa lausunnossaan esille tuomat kohdat. Energiatehokkuuslakiin ehdotetaan lisäksi joitain teknisiä muutoksia sääntelyn sujuvoittamiseksi.

Muutosten tavoitteena on vahvistaa julkisen sektorin roolia energiatehokkuuden edistäjänä. Tarkoituksena on myös rohkaista alueellisia ja paikallisia toimijoita energiatehokkaisiin hankintoihin. Energiatehokkuus on keskeinen osa energiapolitiikkaamme ja tärkeä keino vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin. Energiansäästötoimilla on myös vaikutusta energiaomavaraisuuteemme.

Julkisten hankintojen energiatehokkuusvaatimukset velvoittaisivat ainoastaan keskushallintoon kuuluvia viranomaisia ja koskisivat julkisista hankinnoista annetussa direktiivissä asetetut kynnysarvot ylittäviä hankintoja. Näiden kyseessä olevien hankintojen osuus julkisten hankintojen yhteenlasketusta kokonaisarvosta on vähäinen, joten esityksellä ei oleteta olevan merkittäviä suoria taloudellisia vaikutuksia. Julkisen sektorin potentiaali on kuitenkin merkittävä.

Energiatehokkuuden edistäjänä ja edelläkävijänä keskushallintoviranomaiset voisivat toimia markkinoita, yrityksiä ja kuluttajia ohjaavana esimerkkinä. Suurena toimijana julkinen sektori pystyy myös tehokkaasti edistämään teknologian kehittymistä sekä uusien puhtaiden ratkaisujen markkinoillepääsyä. Lisäksi energiakustannuksissa säästämällä keskushallintoviranomaiset pystyisivät siirtämään julkisia resursseja muihin tarkoituksiin.

Tässä ehdotuksessa keskushallintoviranomaisilla tarkoitetaan kaikkia hallinnon yksikköjä, joiden toimivalta ulottuu koko valtion alueelle. Lakiin ei säädettäisi tyhjentävää luetteloa kaikista keskushallintoon kuuluvista viranomaisista, sillä viranomaisen toiminnan laatu viime sijassa määrittäisi lukeutuuko hallinnon yksikkö keskushallintoon vai ei.

Esityksen tarkoituksena ei ole luoda uusia menettelyjä, joten sillä ei ole viranomaistoiminnan voimavaroihin tai niiden kohdentumiseen ulottuvia vaikutuksia. Esityksellä ei myöskään ole merkittävää vaikutusta viranomaisten keskinäisiin tehtäviin tai toimivaltasuhteisiin. Esityksen suorien ympäristövaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä. Energiatehokkuuden parantamisella on kuitenkin positiivisia vaikutuksia ympäristöön muun muassa kasvihuonekaasujen pienentyessä ja energiankulutuksen vähentyessä.

Ehdotus on valmisteltu virkamiestyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Valmistelun aikana on tehty yhteistyötä muun muassa ympäristöministeriön ja Energiaviraston kanssa. Valmistelun yhteydessä kuultiin myös julkisten hankintojen asiantuntijoita. Lausuntokierroksella esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoa eri ministeriöiltä, viranomaisilta sekä muilta sidosryhmiltä. Lausuntopyyntö lähetettiin yhteensä 19 organisaatiolle. Lisäksi lausuntopyyntö julkaistiin työ- ja elinkeinoministeriön internetsivuilla, jolloin kaikille asiasta kiinnostuneille annettiin tilaisuus antaa lausuntonsa esityksestä. Ehdotusta on muokattu lausuntokierroksella saadun palautteen mukaisesti.